

„...olvasás közben magam vagyok és kint vagyok a világban.”
Beszélgetés könyvről, olvasásról Dr. Puskás Istvánnal,
Debrecen MJV kultúráért felelős alpolgármesterével

Szeretettel köszöntjük körünkben dr. Puskás Istvánt, városunk kultúráért felelős alpolgármesterét. A Debreceni Ady Endre Gimnáziumból indult el az Olvass többet! határtalanul - magyarul nemzetközi olvasást népszerűsítő programsorozat, amelynek fővédnöke alpolgármester úr.

Én pedig köszönöm, hogy lehetőségem van megosztani a gondolataimat az olvasásról és az irodalomról ebben a körben is.

Az első kérdésünk a régmúltba nyúlik vissza. A gyerekkorára szeretnék rákérdezni, hogy a családban volt-e hagyománya az olvasásnak, felolvasásnak? Honnan indult az irodalom szeretete?

Nyilván ezt nehéz megfejtetni, hogy konkrétan honnan indult. Könyvek között és olyan környezetben nőttem fel, ahol az olvasás a mindennapok része volt. Az esti mesétől addig, hogy a szülők kezében könyvet láttam, láttam az olvasást. Amikor én is odáig jutottam, hogy kezdtem ismerkedni a betűkkel, akkor ez nyilván már valamilyen módon egy mintának a követése volt.

Emlékszik-e az első könyvélményére?

Nagyon is emlékszem, az első könyvre, vagyis az első olvasási élményre, vagy az első könyvre, amit összefirkáltam?

Mindkettőre kíváncsiak vagyunk.

A firkálás kicsit vicces akart lenni, mert biztos csináltam ilyet is, de az első élmény az óvodából származik. Amire határozottan emlékszem, az a János vitéz. Mindig vinni kellett magammal az oviba, ami aztán ott is maradt, és évekkel később került csak valahogyan vissza a családi János vitéz példány. Egyszerűen mániákusa voltam a János vitéznek. Abban éltem pár hétig, hónapig ovisként. Az első olvasási élményem a Fehér agyar Jack Londontól... első általános iskola, tél. Úgy gondoltam, hogy 6 évesen már el fogom tudni olvasni, s annyira izgatott az alaszakai kalandvilág, hogy belefogtam. Nem olvastam végig, szó szerint beletört a bicskám. De nagyon akartam olvasni, erőmön vagy akár tudásomon felül akartam.

Van kedves műve vagy hőse abból az időszakból?

Két ilyen történet van ebből az időből, amikor már az olvasás igazán a részemmé lett. Az egyik A Gyűrűk Ura. Negyedikes általános iskolás voltam, amikor megjelent a magyar fordítás, és még arra is emlékszem, hogy hol és milyen körülmények között vásároltuk a kötetet. Azután elolvastam vagy hatszor, még az általános iskola alatt, oda-vissza, különböző variációkban, hol csak az egyik történetszaklat, utána a másikat. Volt olyan is, amikor csak egy-egy részt olvastam el belőle. A másik történet Dumas-tól A három testőr. Nem tudom, hányszor olvastam el, majd jöttek a folytatásai, majd a Monte Christo grófja. Ezeket már mind alsóban vagy kis felső tagozatosként olvastam.

Még egy ilyen korai évekből származó történet, ha már nosztalgizhatok: a gimnáziumi felvételem. Nyolcadikosként magyarból is volt elbeszélgetés, és kérdezte a tanár úr, hogy éppen mit olvasok. Azt válaszoltam, hogy a Háború és békét. 13 és fél évesen. Fogalmam sem volt a Háború és békéről, utána egyetemen került igazából helyre bennem, de akkor nagyon érdeklődtem a napóleoni háborúk iránt, Napóleon nagy hősöm volt. és akkor mindent elolvastam róla.

Ha már így a gimnáziumnál tartunk, elkezdett kialakulni Önben már a kulturális irányultság? Vagy ez a jövőkép később jött?

A bölcsész ügyek meg kultúra? Ez később jött. Valójában nagyon sokáig régész szerettem volna lenni, egészen gyerekkorom óta, sőt tenger alatti bűvár régész. Volt annak idején egy dokumentumfilm-sorozat, egy francia víz alatti mélytengeri-régészcsoporthoz vezetőjével, Cousteau kapitánnyal voltak dokumentumfilmek. Én ebbe teljesen bele voltam szerelmesedve, hogy víz, úszás, hajóroncsok, a múltnak a kutatása a víz alatt. Nagyon izgalmas történet volt.

És végül hogy sodródott inkább más vizekre a bűvárkodástól?

Ezt a rajongást igazából az irodalom váltotta fel.

Akkor ez a változás a gimnázium alatt történt?

Abszolút. Igen, igen. Az irodalom, az olvasás mindig ott volt, de az irodalommal akartam valamit kezdeni, olvasni akartam professzionálisan, s ez a gimnázium alatt történt.

Mik voltak a befolyásoló tényezők a családon kívül? Volt más, ami errefelé sodorta?

Valahogy nekem az irodalomban a belső világok, a fantáziavilág tetszett. Az, hogy az irodalomban életre kelnek és az irodalom segítségével bennem életre kelnek világok, tapasztalatokat szerzek, olyan helyeken, korokban járok, amire nem lenne módom. Ilyen álmodozós, fantáziálós gyerek voltam.

Ha most megint középiskolás lenne, akkor megint ugyanígy döntene?

Igen. Az eddigi életemben csupa jó dolog történt velem az irodalomnak és a kultúrának köszönhetően, mindig jókor voltam jó helyen, akár a tanulmányaim során, akár a munkám során, mindig megadott az az adomány, hogy azt

csináltam, amit igazán szeretek. Egy sor lehetőséget kaptam az élettől ezeknek köszönhetően. Semmit sem csinálnék másképp így visszatekintve.

Tudna nekünk arról mesélni, hogy mik azok az álmok, amelyek ezzel kapcsolatban sikeresek voltak, vagy még megvalósításra várnak?

Hiszem, hogy álmaim mások számára is hasznosak lehetnek, s nem csak az én fantáziámnak a termékei. Velük hozzátehetek a világhoz. Nagyon nagy lehetőséget kaptam azzal, hogy Debrecen város, a szülővárosom kultúráért felelős alpolgármestere lehetek. Bízok abban, hogy nemcsak a személyes álmokat, hanem legjobb meggyőződésem szerint a társadalom, Debrecen közössége számára a lehető leghasznosabb dolgokat meg tudjuk valósítani.

Sokat gondolkodom azon, hogy mi az, ami Debrecenben igazán releváns, mi az, ami igazán otthon van, mi az, aminek hagyománya van, gyökere van, jelene is van és jövője is tud lenni. És arról meg vagyok győződve, hogy ez az irodalom.

Sokat szoktak torzítva beszélni arról, hogy Debrecen Magyarország 2. fővárosa, Budapesthez képest sokszor nagyon sokszor félrement vita, vád, de minden nagyképűségtől mentesen kijelenthetjük, hogy Debrecen a magyar irodalom fővárosa. Budapesten túl, Budapesten kívül, ami szerintem egy rendhagyó hely, ahol nyilván olyan lehetőségei vannak az embernek, amellyel egyetlen város sem tud konkurálni, és nem is szabad hozzá mérni magunkat. De ha Budapestet „levesszük a térképről”, akkor kétségtelen, hogy még budapesti összehasonlításban is néhány ponton azt kell, hogy mondjuk, hogy Debrecen a magyar nemzeti irodalom múltjának és jelenének is olyan koncentrációja, ami más városban nem található meg. Ha belegondolunk abba, hogy a nemzeti romantikának a legnagyobbjai szinte kivétel nélkül a Debreceni Református Kollégium növendékei voltak, vagy valamilyen úton-módon kapcsolatban voltak Debrecennel. Vagy éppen a modernitás másik nagy fordulatakor a századfordulón megint csak Debrecen milyen erős alapokat nyújtott a Nyugat generációinak: Ady, Tóth Árpád, Szabó Lőrincz, Móricz Zsigmond, mindannyiuknak sok köze volt Debrecenhez. Vagy akár a rendszerváltás utáni magyar irodalom olyan megkerülhetetlen nagyjaira gondolunk, mint Tar Sándor, Borbély Szilárd, Térey János, akik azt hiszem, tényleg az utóbbi 30 év legjelentősebb magyar irodalmi teljesítményét hozták létre. Még egy fontos dolgról ne feledkezzünk el, ha belegondolunk abba, hogy a magyar irodalom két igazi nemzetközi sztárja közül, az egyikük debreceni, Szabó Magda, a másik pedig Márai. Tehát ha ezt a névsort összerakjuk, még a közöket is ki tudjuk tölteni nevekkal, nem feledve a debreceni folyóiratkultúrát, az Alföldet... Vitán felül áll, hogy Debrecen a magyar irodalom történetében kulcsszerepet tölt be.

Másik szempontból viszont a város életén belül egyetlen egy művészeti terület sem hasonlítható az irodalomhoz, súlyát tekintve. Akár a zene, képzőművészet, színház, ezekhez képest az irodalomnak a hozzájárulása a nemzeti kultúrához

nagyságrendekkel a többi terület felett van, számban, súlyban, külföldi relevanciában egyaránt. Legfontosabb értékünk, hagyományunk az irodalom. Fontos ezt elmondani, nem lebecsülve a többi teljesítményt, de objektívan mérhető tények ezek. Városunk identitása számára is legmeghatározóbb dolgok az irodalomból kerülnek ki.

Hogyan építsük tovább ezt a hagyományt, hogyan ápoljuk, hogy ne csak egy múzeum, ne csak egy könyvtár, ne csak egy múltba révedés, hanem élő dolog legyen a jelenben és a jövőben is - ez a mi munkánk.

Mit gondol, hogy tudnánk megtartani a város ezen irányultságát?

Megint csak két aspektus vehetünk számba, egyrészt a városi kulturális és oktatási intézményrendszernek van ebben óriási felelőssége és feladata. Másrészt viszont ezt nem elég felülről az intézményeknek címezni, hanem szükség van a közösségre, ami élteti az irodalmat, úgy hogy olvas és ír. Abban a pozícióban vagyok, az a dolgom, az a felelősségem, hogy megteremtsem ehhez a tőlünk telhető legjobb körülményeket. Természetesen azzal is számolnunk kell, hogy Debrecen is bele van szövődve ezer szállal egy nagy kulturális hálózatba, egy realitásba. Tehát számolnunk kell a digitalizációval, az online térnek a jelenlétével, a közösségi média életünkben betöltött szerepével, a folyamatos változásokkal, ami új meg új helyzeteket teremt a kultúra és az ember, az irodalom számára, és olyan gyorsasággal, ami régen elképzelhetetlen volt. Már csak az én rövid-hosszú életem során nem tudom, hányadik korszakát éli a kultúra, és újabb helyzetekhez kell hozzászoknunk, tehát ezek mind olyan dolgok, amelyek tőlünk függetlenek. Ezért úgy kell dolgozni, hogy mindenre nem tudunk hatással lenni. Tetszik, nem tetszik, a közösségi médiában - akármilyen morális gondokkal nézünk rá, lehetnek fenntartásaink, de - vagy ott vagyunk és jelen vagyunk benne, vagy nem létezőnk a világ számára. Mindezeket szem előtt tartva kell a jövőt építeni.

Debrecen város kulturális intézményrendszereinek az a feladata, hogy ebben az összefüggésrendszerben kínáljunk, legjobb tudásunk szerint lehetőségeket, ez jelent programokat, eseményeket, az örökség feldolgozását, a könyvtári, múzeumi, közgyűjteményi állományok gondozását, jelenti az egésznek a társadalmiasítását, mindennek a kis folyamatnak a folyamatos életben tartását, eljuttatását szélesebb körhöz, olyan eszközökkel, olyan csatornákon, amiken keresztül ezek valóban eredményesen megtehetőek. És jelenti azoknak a lehetőségeknek, szituációknak a megteremtését, mint például az alkotó munka segítése. Intenzív építkezésben és gondolkodásban vagyunk, ha úgy tetszik, most próbálunk a meglévő nagyon értékes elemekhez hozzágondolni újabbakat, hogy aztán az egész minél hatékonyabban tovább tudjon épülni. Van könyvtárunk, múzeumunk, azon belül az Irodalmi Múzeum, remek színházunk, egyéb társművészetek is ilyen-olyan módon foglalkoznak az irodalommal, a Modemtől a Kodály Filharmónián át a Kodály Kórusig. Irodalomnak tudom

tekinteni azt is, amikor a Rocksuliban egy zenekar énekese megír egy dalszöveget. Mindez irodalom az én felfogásom szerint. Vannak könyvesboltjaink, olyan civil öntevékeny csoportok, amelyek az irodalommal foglalkoznak, csak azért, mert jólesik nekik. Vannak irodalmi programjaink, Irodalmi napok, Költészeti fesztivál, Irodalom Éjszakája, tavaly elindítottuk a Térey könyvünnepet. Vannak egyrészt saját hálózatok, valamint a város intézményrendszere, amelynek hagyományos működése van. Mindez egy folyamatos építkezés. A cél az, hogy ezt a szerepet, ezt a kreatív energiát életben tartsuk a városban.

Mit gondol az egyén mit tehet ezekért? Mennyire kell ehhez kultúráért felelős alpolgármesternek lenni, hogy ilyen célokat elérjünk?

Ez egy nagy felelősség, hiszen én azt vállaltam, hogy a köz szolgálatában fogok valamit tenni. Alapvetően a csapatmunkában hiszek, sok egyéni teljesítményből áll össze egy csapat teljesítménye. Egy ember gondolhat bármit, dolgozhat bármit, nem lesz eredményes, ha ezt nem csapatban teszi, szélesebben pedig csakis egy közösséggel együtt, egy közösség részeként lehet megvalósítani.

Mit gondol azokról, akik nincsenek ilyen poszton, de mégis fontos lenne, hogy számítson a szavuk a témában? Az egyén mit tud tenni ezekért a célokért?

Az is nagy felelősség, hogy azok is tudják hallatni a hangjukat, akik nincsenek olyan szerencsés helyzetben, mint az, akinek ez a feladata. Azt kell, hogy mondjam, hogy ezen is sokat dolgozunk, hogy megtaláljuk azokat a helyzeteket, azokat a csatornákat, amikor minél többen el tudják mondani a véleményüket. Ez azért is fontos, mert egy közösség lényege, hogy megosztjuk egymással a gondolatainkat, és együtt dolgozunk a közösen vállalt célokért. És ezt pedig nem lehet felülről megmondani, ezt együtt kell kitalálni. Mi tehetünk javaslatokat vezetőként, tudunk segíteni folyamatokat, erőforrásokat tudunk adott esetekben biztosítani, de ez csak együtt megy. Ez pedig akkor működik, ha mindenki magáénak érzi, ha mindenki hozzá tudja tenni a gondolatait, munkáját, idejét.

A mi iskolánknak milyen szerepet tud elképzelni Debrecen kulturális életében?

Nemcsak elképzelem, hanem nagyon jól tudom, hogy milyen fontos szerepe van Debrecen kultúrájában. Nagyon sok ponton azt gondolom, hogy az Ady most már Debrecen történelmének a része, ugyanúgy, ahogy több más hasonló debreceni iskola. Ez nagyon szép, hogy több olyan iskolánk van, amelynek vannak gyökerei, és mindegyiknek megvan a sajátos arculata, sajátos hagyománya, amivel hozzátesz valamit a közösséghez. Az Ady egy nagyon sajátos egyéniségű iskola, igazi kincse a városnak, a dráma tagozattal együtt is, de anélkül is. Az Adynak a szellemisége, az érzékenység a kultúra különböző ágazatai iránt,

különösen a humán értékek iránt nagyon fontos hozzáadott értéke Debrecennek.

És ha már a gimnáziumoknál tartunk, mit gondol a kötelező olvasmányokról? Például, hogy mik lennének azok az olvasmányok, amelyeket kötelezővé kellene tenni és melyek azok, amiket már ki kellene venni a listából?

Egyrészt nem biztos, hogy pontos választ tudok adni, mivel nem biztos, hogy tudom pontosan melyek most a kötelező olvasmányok. Inkább az én gondolataimat, szempontjaimat tudom elmondani ezzel kapcsolatban. A kötelező olvasmány kérdése az mindig is vita kérdése, érdemes róla sokat beszélni. Egyszerre egy ember több identitással is rendelkezhet, több közösség tagjának gondolhatja magát. Ezt hogyan tudja a közoktatás leképezni, hogyan tudja újra definiálni a kötelező olvasmányok helyét, mik azok a mindenki számára nagyon fontos minimumok, amiket meg tud tanítani a kötelező olvasmány? Mindez nemcsak tudás, nemcsak érték, hanem készségek, képességek, tapasztalatok kérdése is, amelyek a mai világban segítenek bennünket az eligazodásban. Nyilván a nemzeti identitásban, a nemzeti kultúra és a nemzeti hagyományok ismeretében kulcsszerepe van a kötelező irodalomnak, ez nem is kérdés. De hogy ez konkrétan milyen olvasmánylistán tud megvalósulni, vagy emellett mik azok a más szempontok, értékek, tudások, tapasztalatok, amelyeket közvetíteni tud adott esetben, ez eléggé komplikált helyzet. Ahogy az is, hogyan függ össze a mai olvasási szokásokkal, a kultúrához való hozzáférés szokásaival, a kultúra fogyasztásának a szokásaival. 150 évvel ezelőtt sokkal könnyebb volt ez a szituáció, hiszen nem volt annyi médium körülöttünk, nem ért minket ennyi impulzus, nem voltunk ennyire kinyitva a világ felé, sokkal egyszerűbb helyzetet kellett kezelni. Ma már egy rettenetesen bonyolult szituációban éljük az életünket, és ebben kell valahogy ezt az elemet is elhelyezni.

Ha Ön állíthatna össze egy kötelező olvasmánylistát, mi az a három, ami biztosan benne lenne?

Húha, de jó kérdés, köszönöm szépen. Ezen el kell gondolkodnom, megkísérintenek a személyes élmények, nyilván ebben pedig objektívnak kell lennem, tehát mi az, ami leginkább egy közösség céljait szolgálja.

Személyes élmény is lehet. Ha volt egy olyan pozitív személyes élmény, akár azt is bele lehetne szőni.

Nyilván az életkortól is függ.

Legyenek a gimnáziumi évek.

Hú, nagyon nehéz. Mondjuk az Iskola a határon, Ottlik Gézától, az egy olyan könyv, amin keresztül nagyon fontos tapasztalatokat át lehet adni, a 20. századról, a 20. századi magyar irodalomról, a felnőtté válásról, a filozófiai, metafizikai tapasztalatokról. Olyan szöveg, amit egy 17-18 éves emberrel már nagyon meg lehet vitatni. Próbálok klasszikusabb szövegekre is gondolni.

Nagyon aktuális témákat felvetni tudó szöveg - a magyar irodalomra szűkítve a három választást - az Édes Anna, ahol a női kiszolgáltatottság, egyáltalán a társadalmi alávetettség kérdései, akár abból a szempontból is nagyon izgalmasak, hogy férfi írta meg a történetet. Irodalomelméleti szempontból is érdekes az elbeszélőnek és az elbeszélte történetnek a viszonya, egy történeti korszakra való reflexió. Ha gyorsan a női vonalba kapaszkodok, akkor mondjuk Németh László több regényét is el tudnám képzelni egy ilyen összefüggésben. De maradván kicsit a 20. századi klasszikus magyar irodalomnál, tényleg a századdekéknél, Szerb Antaltól az Utas és holdvilág az egy olyan sztori, amit jó 35 év után olvastam újra, 4 évvel ezelőtt. Megvolt a magam nagyon erős tinédzserkori emléke róla. 45 évesen is nagyon erősen hatott, nagyon ledarált, pontosan a másik oldal miatt. Egy sor személyes élmény miatt is. Ez lenne egy hármasshortlist, Édes Anna, Utas és holdvilág és Iskola a határon. Nyilván tudva, hogy egy nagyon-nagyon szubjektív, nem teljes lista, de szerintem erről a három könyvről 16-17-18 évesen nagyon jókat lehetne beszélni.

Köszönjük a könyvajánlókat. Az Olvass többet! fővédnökeként van-e olyan világirodalmi mű, amit ajánlana az olvasóknak?

Dosztojevszkij születésének 200. évfordulója van. A Bűn és bűnhődés, A Karamazov testvérek két nagyon fontos történet számomra, a legfontosabb irodalmi művek, személyes viszonyom is van hozzájuk. Nem tudom, hogy a korosztályt jól lövöm-e be, de a Bűn és bűnhődést harmadikos gimnazistaként referátumra megkaptam a magyartanáromtól, nem volt kötelező anyag, de arra kért, olvassam el és mondjak róla valamit az osztálynak. Hát én nem feküdtem le akkor éjszaka, egyszerűen nem tudtam letenni. Olyan meghatározó olvasmányélményem volt, hogy bízom benne, hogy másoknak is ekkora olvasmányélményt tud adni.

Visszatérnénk kicsit a kötelező olvasmányokra, ezek milyen élmények voltak Önnek? Pozitív vagy inkább negatív élmények, nem volt annyi motiváció, mint a saját olvasmányélményeknél?

Persze, maga a szituáció egy „muszájolvadás”. Mivel nem magának választja az ember, nem akkor talál el, amikor igazán kellene. A Bűn és bűnhődés nagyon a helyén volt, de mondjuk arra, hogy a Dekameron mi is, arra nem 14 évesen jöttem rá, hanem utána egyetemen. Vagy ugyanez történt az Isteni színjátékkal. Petőfi akkor került a fejembe a helyére, amikor néhány évet tanítottam a Fazekas gimiben magyartanárként. Amikor tanítottam Petőfit és Vörösmartyt, meg kellett győznöm a diákokat és önmagamot is arról, hogy miért jó őket olvasni, amellet, hogy az irodalomtörténetben hol van a helyük. A János vitéz ovis koromban szerettem, de gimis koromban megvolt a magam véleménye Petőfiről. Utána viszont nagyon a helyére került, azóta is a kisfiamnak olvastam nem olyan régen, rettenetesen élveztem, talán jobban, mint ő. Imádom, zseniális szöveg a János vitéz.

Említette, hogy meg kellett győzni a diákokat tanárként az olvasásról, mit gondol mi ennek az oka, hogy a diákok kevésbé szívesen olvasnak ilyeneket, kevésbé szívesen ülnek le egy könyv mellé? Mi lehet ennek az oka?

Gyakran az élet diktálja a ritmusokat, illetve nagyon is a vizuális és gyors információszerzés felé tol minket a világban. És ebben a világban az olvasásnak a pozícióit védeni vagy erősíteni nem egyszerű feladat. Az a fajta szétszórtság, az a fajta komplexitás, amiben éljük az életünket, és az a koncentrálttság, konkrétság, ami az olvasáshoz szükséges, komplikált viszonyban vannak egymással. Arról se feledkezzünk meg, hogy 15-20 évvel ezelőtt már temették a Gutenberg-galaxist, temették a nyomtatott könyvet, ahhoz képest még Magyarországon is dőlnek meg a könyveladási rekordok. És a papírkönyvet, hiába ott van az e-könyv a palettán, messze nem tudta még legyőzni. *Az olvasás tud egy olyan összehasonlíthatatlan élményt adni, amit más nem tud pótolni, nem tud riválisa lenni az olvasásnak.* Mindannyiunknak az a felelőssége, hogy ne az a könnyű megoldás szülessen, hogy az olvasás kikerül az életünkből, mint ahogy a kultúránkból eltűntek az esti együtt töltött történetmesélésnek a helyzetei, ami az irodalomnak a szóbeli élete volt valaha. Bízunk benne, hogy az olvasás nem jut erre a sorsra. Hál'istennek nem úgy néz ki. A jól olvasást, a felelősen olvasást, a választásoknak a felelősségét sokkal erősebbnek érzem, mint magát az olvasásra biztatást. Optimistaként abban bízom, hogy még ott tartunk, hogy a könyv és az olvasás megtalálja a maga közegét. Ami már sokkal nehezebb döntés, hogy ebben a kínálatdömpingben jól döntsünk. Jól olvassunk, értően olvassunk. Ez az igazi kihívás és felelősség.

Üzenetként, azoknak, akik szeretnek olvasni, és még inkább azoknak, akik még most fognak megszeretni, hogyan fejeznék be azt a mondatot, hogy: „Olvasni azért jó, mert...”?

Olvasni azért jó, mert olvasás közben magam vagyok és kint vagyok a világban. Ott vagyok az emberek között. Nekem ez a legfontosabb az olvasásban, hogy egyszerre magammal vagyok, magam vagyok, magammal foglalkozom, elmélyülök magamban, másrészt pedig ott vagyok a világban.

Köszönjük, hogy velünk osztotta meg ezeket a gondolatokat, köszönjük ezt a beszélgetést.

Köszönöm, tényleg nagyon jó kérdések voltak. Örülök, hogy alkalmam volt arra, hogy saját magam is átgondolhassam és megoszthassam ezeket a gondolatokat.

Megköszöntük a tartalmas, mindannyiunk számára nagy élményt jelentő beszélgetést, de mégsem tudtuk abbahagyni. Szóba kerültek a jövőbeli tervek, s meséltünk arról Peternainé Juhász Zsuzsa tanárnővel - az Olvass többet! és a riportsorozat egyik szervezőjével - arról, hogy podcast sorozatot tervezünk, s olyan hanganyagot tárunk ország-világ elé, amelyben az általunk ajánlott könyvekből olvasnak fel részleteket olvasóink, a versenyben részt vevő

magyarországi és határon túli magyar diákok, s azt is elmondják, mi tetszik és miért tetszik nekik az olvasott műből/művekből. Ezzel az eddigi felolvasó rendezvényeinket, rendhagyó magyaróráinkat szeretnénk megújítani, amelyeknek félévente a Debreceni Irodalom Háza ad évek óta otthont, s amelyre a pandémia idején sajnos már második alkalommal nem kerülhet sor. Nagy örömünkre alpolgármester úr is örömmel vesz részt majd ebben a podcast-sorozatban felolvasóként.

Nem fejeződhetett be még a beszélgetés, hiszen Puskás István íróként és műfordítóként is ismert és elismert alkotó. Hallhattunk a blogjáról és a *Római történetek* születéséről, amelyek a *Mirabilia Urbis* nevezetű Issuu dokumentumban elérhetőek az Interneten. Megtudtuk, hogy az itáliai fővárosban kezdődött a blog írása, nem élményblogként, nem naplóként, hanem fikciós történetekkel mesélt az ő Rómájáról és az őt 30 éve lenyűgöző városról szóló történetek fordításait is közzé tette. A blog írása abbamaradt, de hazatérése után - ahogy fogalmazott - ki kellett magából ezt a Róma történetet írni, fel kellett dolgozni az élményt. Mesélt a Római Magyar Akadémiáról (3 évig volt az igazgatója), arról mennyi köze van a magyar irodalomhoz z Akadémiának.

Az egyik kedvenc története például Kardos Tibor irodalomtörténészhez, az Akadémia akkori igazgatójához kötődik. 1947-48 őszén, tavaszán, amikor a háború után újra megnyitott a Magyar Akadémia, Kardos Tibornak köszönhetően római ösztöndíjas lehetett Nemes Nagy Ágnes és Lengyel Balázs, akik akkor egy pár voltak. Weöres Sándor és Károly Amy nászutas párként jutott ösztöndíjhoz, de ott élhetett Pilinszky János, Csorba Győző és Ottlik Géza is. De volt kint Kerényi Károly vallástörténész, képzőművészeti ösztöndíjjal ott laktak nagyon fiatalon a 20. század magyar festészet legnagyobbjai, Hantai Simon és Reigl Judit is egy fél évig. Pilinszkynek iszonyú jó levelei vannak erről a korszakról, Lengyel Balázs írt is róla egy hosszú esszét *Kint Rómában* címmel. Csorba Győzőnek a naplói is izgalmasan feldolgozott történeteket tartalmaznak. Nemes Nagy Ágnesnek is van gyönyörű Róma verse. Pilinszkynek a Nemes Nagyhoz fűződő szerelem-nem szerelem, nem lehet tudni pontosan milyen viszonya is ott születik meg Rómában Mindegyiküknek erős, meghatározó élmény volt, életre szóló barátságok szövődtek. Gyakorlatilag ez a csapat ott jött össze Rómában. 20-22 éves fiatalok voltak, túlélve a háborút, kijutva a nagyvilágba, először lehettek külföldön, s egyből Róma „szakadt rájuk”, Itália... az iszonyú nagy felszabadultság érzéssel..... Aztán '48 tavaszán Rákosi hazahívta az egész társaságot, bevonta az útlevelüket, és 10 évig nem

mozdulhattak az országból. Ez egy iszonyú nagy dráma - zárja le a történetet, s még megjegyzi: Azóta is erős a magyar irodalom jelenléte Rómában.

Már nagyon eltelt az idő, több mint egy órája ülünk a régi városházán, alpolgármester úr irodájában, s hallhatunk egy kedves záró történetet az Akadémiától nem messze lévő kis kávézóban egykor dolgozó 94 éves Anna néniről, aki emlékszik rájuk, vele még lehet Nemes Nagy Ágnesről és Weöres Sándorról beszélgetni, hiszen ők oda jártak kávézni, ismerte őket jól. A vendégkönyvben van olyan Weöres Sándor-vers, ami kiadatlan publikáció, mert azt oda írta alkalmi versként, 4 sort az emlékkönyvbe.

A nem mindennapi irodalmi séta után elbúcsúztunk. Alpolgármester úr szavaival köszönünk el a kedves olvasóktól:

Hálásan köszönöm, folytassuk majd úgy, hogy én kérdezek.

Debrecen, 2021. február 10.

A riportot készítették a Debreceni Ady Endre Gimnázium tanulói: **Cserta Dóra** és **Mrena Dorka 10. C osztály**